

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДО ЗМІНИ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

*Лукіна Тетяна,
д-р наук держ. упр., проф., голов. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Зміни, що активно впроваджуються у сферу освіти останнім часом, охоплюють різні освітні рівні та напрями діяльності, але завдання формування й розвитку професійної (зокрема, методичної, оціночної та предметної) компетентності педагога залишається найактуальнішим. Різні аспекти проблеми компетентнісного навчання різнобічно розглядалися багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими (І. І. Драч, Н. В. Лалак, О. В. Романенко, В. М. Гончаренко, О. А. Козирева, Т. П. Лапико та ін.), однак оціночна компетентність як одна з умов, що забезпечує професійний і особистий розвиток і як основа для удосконалення навичок людини формулювати коректні висновки на підставі чітко визначених критеріїв, лишалася поза увагою дослідників. У роботах [3; 4; 5; 6;] нами були представлені результати емпіричного дослідження щодо ставлення вчителів і методистів до запровадження компетентнісного підходу та сформованості в педагогів оціночної компетентності, що, у свою чергу, розглядалося нами як необхідна умова успішної реалізації компетентнісно-орієнтованого навчання учнів та підвищення якості освіти.

Однією із запланованих Новою Українською школою новацій є переведення державної підсумкової атестації (ДПА) випускників основної школи у формат зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Однак ця ідея сприймається педагогічною громадськістю зовсім неоднозначно.

Результати проведеного упродовж 2018-2019 років опитування заступників директорів закладів загальної середньої освіти (93 особи з різних областей України) засвідчили досить високий рівень (86,6 %) несприйняття ними ідеї зміни методики проведення ДПА випускників 9 класів. Аналіз відповідей показав, що така ситуація

частково зумовлена недостатнім рівнем сформованості в респондентів оціночної компетентності, що проявляється у недостатній обізнаності з основами тестології, зокрема нерозумінням респондентами можливостей і переваг різних форм тестових завдань (78,2%), їх неготовності до об'єктивного оцінювання навчальних результатів відповідно до вимог освітнього стандарту і бажанням враховувати різноманітні індивідуальні обставини та характеристики учнів (46,3%) з метою корегування оцінки. Викликає певне занепокоєння той факт, що переважна більшість опитаних (84,7%) як батьки висловили небажання, щоб їхні власні діти склали ДПА після 9 класу у формі ЗНО, у той час як вони ж з позицій адміністраторів шкіл пропонували запроваджувати досить жорсткі санкції до тих учнів, які демонструватимуть низькі результати тестування (зокрема, не видавати свідоцтво про завершення навчання, переводити у вирівнювальний клас, не приймати до 10 класу тощо).

Будь-яка реформа може бути успішно реалізована лише за умови розуміння її сутнісних характеристик і підтримці більшістю учасників. Саме тому виявлені проблеми мають скласти підґрунтя для визначення змісту програм підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і підготовки майбутніх вчителів з метою усунення прогалин в їх професійній компетентності. Поряд з цим є об'єктивно існуюча потреба в удосконаленні методики проведення ДПА у формі ЗНО для випускників основної школи з урахуванням специфіки цього виду атестації, правового статусу і наслідків проходження, а також перегляд характеру і змісту самих тестів, спрямування їх на перевірку досягнення основних результатів навчання через оцінювання рівня сформованості ключових і предметних (життєво-важливих) компетентностей, а не актуальної інформації.

Ключові слова: державна підсумкова атестація, методика, компетентнісне навчання, оціночна компетентність, готовність педагога.

Список використаних джерел

1. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади : монографія К.: Дорадо-Друк, 2013. 456 с.

2. Лалак Н. В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в процесі навчання історії : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2009. 20 с.
3. Лукіна Т. О. Запровадження компетентнісного підходу до оцінювання якості освіти учнів в Україні: виклики та перешкоди. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2013 рік*. Київ, 2013. С. 106. URL: <http://undip.org.ua/upload/iblock/10f/annot2013.pdf>.
4. Лукіна Т. О. Сформованість оціночної компетентності сучасного вчителя. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2013 рік*. Київ, 2013. С. 116-117. URL: <http://undip.org.ua/upload/iblock/797/at5.pdf>.
5. Лукіна Т. О. Готовність до проведення державної підсумкової атестації випускників основної школи у формі зовнішнього незалежного оцінювання. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік*. Київ, 2019. С. 237. URL: <http://undip.org.ua/upload/iblock/2e8/pidshyv>
6. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: монографія / За ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. К. : Педагогічна думка, 2014. URL: http://undip.org.ua/news/library/monografii_detail.php?ID=3053.

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ ХІМІЇ

*Ляшенко Андрій,
науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Сучасний стан розвитку науки і освіти, екологічний стан у країні і всьому світі ставлять нові вимоги до освіти, навчального процесу. Вони повинні забезпечити формування у підростаючих поколінь цілісної свідомості, життєствердного образу світу і його основи — екологічного образу природи, природничо-наукової компетентності.

Для цього вчителі природознавчих курсів повинні володіти методичною системою щодо формування в учнів основної школи цілісності знань про природу, природничо-наукової картини світу, «образу природи», природничо-наукової